

1. Opis ewaluacji.

Ewaluacja wewnętrzna, która miała miejsce w Zespole Szkół nr 51 w Warszawie, miała na celu zbadanie, czy w szkole respektowane są normy społeczne.

Obszar wyszczególniony do badania to efekty działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej.

Przebieg ewaluacji:

Na radzie pedagogicznej przedyskutowano wnioski z realizacji poprzedniego planu nadzoru pedagogicznego oraz problemy bieżące, które wydają się potrzebować rozwiązania lub wglądu. Ustalono wspólny cel oraz obszary ewaluacji wewnętrznej szkoły.

Powołany został zespół ewaluacyjny złożony z lidera i dwóch członków. Ustalono również zasady współpracy i komunikowania się wewnątrz zespołu ewaluacyjnego w czasie przeprowadzania ewaluacji. Szkolny zespół ewaluacyjny stworzył plan oraz harmonogram działania, który zatwierdzono na posiedzeniu rady pedagogicznej. Ustalono zasoby czasowe i ludzkie oraz przydział zadań w czasie ewaluacji.

Zespół ewaluacyjny opracował projekt, w którym skupił się na badaniu poziomu przestrzegania norm społecznych w szkole.

Następnie ustalono pytania kluczowe, kryteria oraz wskaźniki. Przedstawia to poniższa tabela.

<p style="text-align: center;">Pytanie badawcze 1:</p> <p style="text-align: center;">W jaki sposób szkoła zapewnia uczniom bezpieczne warunki pobytu w szkole?</p>
<p style="text-align: center;">Kryterium 1: dostępność</p> <p style="text-align: center;">np. Czy wszystkim uczniom jest w równym stopniu zapewniające bezpieczeństwo?</p> <p style="text-align: center;">Kryterium 2: skuteczność</p> <p style="text-align: center;">np. Czy uczniowie mają poczucie, że podejmowane działania rzeczywiście zapewniają im</p>

<p>bezpieczeństwo?</p> <p>Kryterium 3: zgodność z potrzebami</p> <p>np. Czy metody, jakie stosuje szkoła, odpowiadają rzeczywistym potrzebom uczniów?</p> <p>Kryterium 4: adekwatność</p> <p>np. Czy metody zapewnienia bezpieczeństwa są odpowiednie do wieku uczniów?</p> <p>Kryterium 5: innowacyjność</p> <p>np. Czy sposoby zapewniania bezpieczeństwa są innowacyjne, nowe? Czy szkoła dostosowuje metody do potrzeb uczniów?</p>
<p>Pytanie badawcze 2:</p> <p>W jakim stopniu działania podejmowane przez szkołę odpowiadają poszczególnym partnerom szkoły (uczniowie, nauczyciele, rodzice)?</p>
<p>Kryterium 1: trafność</p> <p>np. Czy potrzeby partnerów szkoły dotyczące bezpieczeństwa są odpowiednio realizowane?</p> <p>Kryterium 2: przydatność</p> <p>np. Czy metody stosowane przez szkołę rzeczywiście służą wszystkim jej partnerom?</p> <p>Kryterium 3: skuteczność</p> <p>np. Czy wszyscy partnerzy szkoły mają poczucie, że działania podejmowane przez szkołę rzeczywiście służą poprawie ich bezpieczeństwa?</p> <p>Kryterium 4: upowszechnienie</p> <p>np. Czy metody są znane wszystkim partnerom szkoły?</p>

Określono próbę badawczą:

1. Klasy gimnazjalne: 1b, 2b, 3b oraz klasy licealne: IB, IIB.
2. Nauczyciele/ członkowie rady pedagogicznej.
3. Rodzice ww. uczniów.
4. Pan Dyrektor.
5. Pracownik ochrony.
6. Dokumenty szkolne.

Skonstruowano wskaźniki oraz ustalono metody badawcze: analiza dokumentów szkolnych (Statut Szkoły i dzienniki lekcyjne), ankiety dla uczniów, rodziców i nauczycieli na temat

poziomu bezpieczeństwa w szkole, wywiad z Dyrektorem szkoły oraz z pracownikiem ochrony.

Skonstruowano narzędzia badawcze i wstępnie je przetestowano, następnie zespół ewaluacyjny dokonał właściwego zebrania danych oraz ich jakościowej i ilościowej analizy.

Zespół diagnostyczny przygotował szczegółowe wyniki analizy przeprowadzonych ankiet przy pomocy prezentacji multimedialnych, które przedstawił na radzie pedagogicznej. Następnie zebrano wnioski końcowe, które wraz z informacjami wynikającymi z wywiadu z panem Dyrektorem i pracownikiem ochrony oraz z analizy dokumentów szkolnych, posłużyły do sporządzenia raportu końcowego powyższego badania ewaluacyjnego.

2. Wnioski i rekomendacje.

Analizując dane otrzymane od respondentów można wyciągnąć następujące wnioski:

- 1) Większość badanych jest zdania, że szkoła jest miejscem bezpiecznym. Wśród nauczycieli 92%, wśród rodziców 97% a wśród uczniów 89% udzieliło takiej odpowiedzi. Odpowiedź „nie” pojawiła się u 9% uczniów i 2% rodziców.
- 2) Można stwierdzić, że znajomość procedur dotyczących bezpieczeństwa w szkole jest również wysoka. Zarówno uczniowie jak i nauczyciele są świadomi tego, co może być niebezpieczne i wiedzą, jak zareagować w takiej sytuacji.
- 3) Wszystkie wymienione sposoby zapewniania bezpieczeństwa są powszechnie znane wśród uczniów, rodziców i nauczycieli. Rozbieżności pojawiają się przy ocenie ich skuteczności.
- 4) Nad bezpieczeństwem uczniów czuwają nauczyciele, aktywnie pełniąc dyżury podczas przerw na korytarzach, w szatni, w czasie wycieczek i wyjść klasowych oraz imprez szkolnych. Ta forma zapewnienia bezpieczeństwa jest uważana za najskuteczniejszą wśród wszystkich zapytanych.
- 5) Nauczyciele reagują na nieprawidłowe zachowania uczniów na dyżurach.
- 6) Mało skuteczne okazują się według uczniów:

- a) wizyty straży miejskiej – jako powód podawano: zły stosunek do służb miejskich i małą przydatność,
  - b) monitoring – powód: nie powstrzymuje przed niebezpiecznymi zachowaniami, nikt nie zwraca na to uwagi, pomaga, ale po fakcie, nie wszędzie jest zainstalowany,
  - c) lekcje dotyczące bezpieczeństwa – powód: nieprzydatność, nikt nie słucha, są nudne, nikt nie wyciąga wniosków,
- 7) W związku z powyższym można uatrakcyjnić sposób prowadzenia zajęć dotyczących bezpieczeństwa, agresji i przemocy. Należy również zwrócić uwagę na uwzględnianie tej tematyki w planie wychowawczym. Szczególnie, że uczniowie, którzy byli ofiarami przemocy, przyznają, że świadkowie zdarzenia śmiali się lub udawali, że go nie widzą.
- 8) Za mało skuteczną formę nauczyciele uznali także wizyty straży miejskiej i monitoring. Jednak najmniej skuteczne okazuje się zatrudnienie pracownika ochrony. Jako powody podawane było: spoufalanie się z uczniami, niekonsekwencja, traktowanie obowiązków wybiórczo. Wśród uczniów natomiast połowa respondentów uznała tę formę za skuteczną.
- 9) Rodzice oceniają działania podejmowane przez szkołę jako skuteczne.
- 10) Nauczyciele, dbając o bezpieczeństwo uczniów, przestrzegają zasad BHP na lekcjach, reagują na niepokojące sygnały, współpracują z pedagogiem/ psychologiem szkolnym oraz z rodzicami.
- 11) W szkole rzadko dochodzi do aktów przemocy i agresji. Potwierdzają to zarówno uczniowie, rodzice jak i nauczyciele. Jeśli jednak pojawia się przemoc, to najczęściej na korytarzu, gdzie najchętniej przebywają uczniowie w czasie przerw.
- 12) Najczęstszą formą przemocy, jaka pojawia się w szkole, jest przemoc słowna. Uczniowie zaznaczali w tym punkcie: wyzwiska, obrażanie słowami, wyśmiewanie, zaczepianie. Przemoc fizyczna (szturchanie, popychanie, niszczenie rzeczy) i przemoc psychiczna (wymuszanie pieniędzy, przedmiotów, zastraszanie) występują rzadko lub nigdy.
- 13) Jeśli dochodzi do aktów przemocy, to uczniowie powiadamiają o tym kolegę/ koleżankę lub nie powiadamiają nikogo. Jako przyczynę podają brak potrzeby (2%) lub bagatelizują sytuację, uważając, że to zabawa. Nauczyciele powiadamiają najczęściej wychowawcę, który cieszy się największym zaufaniem wśród młodzieży –

63% młodzieży wskazało wychowawcę, jako osobę, do której może się zwrócić z prośbą o pomoc. Również rodzice wskazywali najczęściej wychowawcę (87%).

- 14) Uczniowie zapytani o reakcje świadków zdarzenia, w którym padli ofiarą przemocy, twierdzili w większości, że osoby te śmiały się (59%) lub udawały, że nie widzą (25%). Jednocześnie na pytanie, jak reagowali na sytuację, w której byli świadkami przemocy, twierdzili, że stanęli w obronie ofiary (39%) albo prosili o pomoc nauczycieli lub kolegów. Jedynie 15 % pytanym przyznało, że udawali, że nie widzą.
- 15) Rodzice zapytani o rady, jakich udzielili dzieciom na wypadek doświadczenia przemocy w szkole, wskazywali również najczęściej powiadomienie wychowawcy, nauczyciela lub rodzica. Jednocześnie 19% rodziców przyznało, że nie wie, czy ich dzieci padły ofiarą lub były świadkiem przemocy w szkole.
- 16) Wezwanie rodziców sprawcy przemocy jest dla nauczycieli (92%) i uczniów (50%) najbardziej adekwatną konsekwencją nieodpowiedniego zachowania. Wysoko oceniane były: rozmowa z wychowawcą, pedagogiem/ psychologiem szkolnym czy obniżenie oceny z zachowania. Ciekawym rozwiązaniem mogłyby być prace społeczne wskazane przez jednego nauczyciela.
- 17) Jako sprawcę przemocy rodzice najczęściej wskazywali uczniów (kolegów/ koleżanki, młodzież, dzieci, itp.), podobnie jak sami uczniowie. Niepokojący jest fakt, że wśród uczniów pojawiła się odpowiedź „nauczyciele” (u 3 osób).
- 18) Nauczyciele i pan dyrektor wskazali na nowe zagrożenie, jakim jest cyberprzemoc, chociaż według uczniów jest to problem marginalny.
- 19) Za bezpieczeństwo w szkole odpowiadają zdaniem nauczycieli i uczniów przede wszystkim jej pracownicy (pedagogiczni i pozostali), dyrekcja oraz sami uczniowie.
- 20) Wśród propozycji dotyczących zwiększenia bezpieczeństwa w szkole uczniowie wybierali najczęściej: zgłaszanie aktów przemocy, konsekwencję w karaniu sprawców oraz lekcje wychowawcze dotyczące radzenia sobie z przemocą. Chociaż bardzo często pojawiała się opinia, że szkoła jest już bezpieczna i „bezpieczniej się już nie da”.
- 21) 90% rodziców nie udzieliło odpowiedzi na pytanie, co można zrobić, żeby szkoła była bezpieczniejsza. Wśród propozycji pojawiły się: informowanie i edukowanie.
- 22) Nauczyciele też w większości (86,5%) nie udzielili odpowiedzi na to pytanie. Jako propozycje pojawiły się: próbne alarmy przeciwpożarowe, zmiana ochrony przy

drzwiach, bezwzględna konsekwencja, unowocześnienie sali lekcyjnej, nadzór w szatniach wf.

- 23) Ponad połowa nauczycieli (68%) przyznaje, że szkoła rozpoznaje ich potrzeby i oczekiwania dotyczące bezpieczeństwa pracy, natomiast 27% jest odmiennego zdania. Zajęcia większości nauczycieli (92%) odbywają się w warunkach gwarantujących bezpieczeństwo ich samych oraz uczniów.
- 24) Z analizy Statutu Szkoły wynika, że kwestie bezpieczeństwa, przemocy i norm społecznych są wielokrotnie poruszane.
- 25) Program BHP jest systematycznie poruszany na początku roku szkolnego.
- 26) Z analizy dzienników lekcyjnych wynika, że temat przemocy i agresji oraz sposobu radzenia sobie z tym problemem powinien być uwzględniany w planach wychowawczych i wpisany do harmonogramu godzin wychowawczych. Należy również zadbać o atrakcyjność takich lekcji.

Podsumowanie:

W szkole respektowane są normy społeczne. Uczniowie są świadomi swoich praw i obowiązków, wiedzą jak reagować w razie doświadczenia przemocy, wiedzą, do kogo się zwrócić o pomoc. Dyrekcja, nauczyciele oraz pozostali pracownicy stale dbają o to, by szkoła była miejscem bezpiecznym i reagują odpowiednio na ewentualne akty przemocy. Rodzice mają możliwość kontaktu ze wszystkimi pracownikami szkoły – nauczycielami, dyrekcją, pedagogiem i psychologiem szkolnym. Szkoła podejmuje szereg działań mających na celu zmniejszenie zagrożeń, analizuje podejmowane działania wychowawcze, ocenia ich skuteczność i dostosowuje do potrzeb. Dzięki stałej współpracy wszystkich partnerów szkoła jest postrzegana jako miejsce bezpieczne.

Po sporządzeniu ostatecznej wersji raportu został on przedstawiony na radzie pedagogicznej do zatwierdzenia.

Nastąpi upowszechnienie wyników na szkolnych tablicach informacyjnych, zebraniach rodzicielskich, lekcjach wychowawczych. Raport zostanie również zamieszczony na stronie internetowej szkoły. Dyrekcja szkoły po konsultacji z radą pedagogiczną wybierze rekomendacje i wnioski do realizacji na kolejny etap pracy.

Ewaluację przeprowadził oraz raport przygotował

Szkolny Zespół Ewaluacyjny w składzie:

Lider: Karolina Urbańska

Członkowie: Elżbieta Drózd

Edyta Zglińska

Raport zatwierdził

Przewodniczący Rady Pedagogicznej

Pan Dyrektor Zespołu Szkół nr 51

Włodzimierz Sacewicz

Załączniki:

- 1) Raport z kontroli Statutu Szkoły
- 2) Raport z kontroli dzienników lekcyjnych
- 3) Notatka z wywiadu z Dyrektorem Szkoły
- 4) Notatka z wywiadu z pracownikiem ochrony
- 5) Prezentacje